

บทความวิชาการ
Hot Issue

(กันยายน 2558)

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยี
ช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. 2558 :
แก้ไขปัญหาการอุ้มบุญ

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ <http://www.parliament.go.th/>

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์
ทางการแพทย์ พ.ศ. 2558 : แก้ไขปัญหาการอุ้มบุญ

มาลินี คงรีน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการวิชาการ 3
กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ

ปัญหาของการอุ้มบุญ

การอุ้มบุญที่ผ่านมายังไม่มีกฎหมายคุ้มครองทุกฝ่ายรวมทั้งฝ่ายแพทย์ เมื่อเกิดปัญหาจึงไม่สามารถแก้ไขได้ทั้งระบบ ปัญหาของการอุ้มบุญในประเทศไทยและต่างประเทศมีต่างกัน หากเด็กมีความน่ารัก สุขภาพสมบูรณ์ มักไม่มีปัญหาแก่ทุกฝ่าย แต่หากเด็กมีความพิการก็เกิดปัญหาไม่มีใครอยากเลี้ยงดูเด็กคนนั้น ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมอย่างยิ่งเพราะไม่มีใครรับผิดชอบเด็กจึงมีเพียงแม่อุ้มบุญรับเลี้ยงดูไว้

ปัญหาของการอุ้มบุญที่ปรากฏในสื่อ ได้แก่ ปัญหาแย่งเด็กถ้าเด็กน่ารัก แต่ถ้าเกิดความผิดพลาด เด็กออกมาพิการไม่สมประกอบ ปัญหาจะกลายเป็นตรงข้ามแทน ตามกฎหมายไทยแม่เด็กก็คือคนคลอด ต้องรับเลี้ยงเด็ก กระบวนการอุ้มบุญมีความซับซ้อนมากบางทีถึงขั้นผู้จ้างพาผู้หญิงที่รับจ้างอุ้มบุญไปทำบัตรประชาชนปลอมให้เป็นชื่อหญิงฝ่ายผู้จ้าง แล้วเอาบัตรประชาชนนั้นไปคลอดที่โรงพยาบาลต่างจังหวัดก็มี เพื่อให้ผู้จ้างเป็นแม่ตามกฎหมายแล้วก็ใช้ประเด็นนี้ข่มขู่ ฝ่ายอุ้มบุญก็มีชนกติดหลังฐานใช้เอกสารเท็จทำให้มีปัญหาต่อไปอีกไม่สิ้นสุด

ชีวิตของหญิงอุ้มบุญเป็นอย่างไร

ผู้ศึกษาขอแนะนำเสนอข้อมูลการอุ้มบุญในประเทศอินเดีย โดยปกติแล้วไม่มีการเปิดเผยชีวิตของผู้หญิงอุ้มบุญ คลินิกอุ้มบุญในกรุงนิวเดลียอมให้สื่อมีโอกาสสัมผัสกับโลกของการอุ้มบุญว่ามีความสำคัญอย่างไร ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการอุ้มบุญ

กรณีตัวอย่าง หญิงชาวอินเดียชื่อ ไซต้า ทาปา มีลูก 2 คน ลูกของเธออายุ 16 และ 18 ปี แล้วนอกจากนี้เธอยังเป็นแม่อุ้มบุญให้กับหนูน้อยลิลลี่ ชาวออสเตรเลียอีกด้วย เธอเล่าให้ฟังว่า ตอนเธอให้กำเนิดหนูน้อยลิลลี่ เธอไม่ได้มองหน้าลิลลี่ด้วยซ้ำ เพราะว่าหน้าที่ของเธอสิ้นสุดแล้ว เธอเองก็มีลูกเป็นของตัวเองแล้ว หนูน้อยลิลลี่กำลังฉลองวันเกิดครบ 1 ขวบของเธอกับครอบครัวที่ประเทศออสเตรเลีย ในขณะที่แม่อุ้มบุญของเธอระลึกถึงวันที่ให้กำเนิดลิลลี่เช่นกัน

ไม่ใช่ลูกของเรา

แน่นอนว่าแม่จะไม่ใช่ลูกจากสายเลือดของตัวเองแท้ ๆ แต่แม่อุ้มบุญก็มีเด็กอยู่ในท้องนานถึง 9 เดือน ก็น่าจะมีความรู้สึกพันกันบ้าง แต่ทาปาบอกว่า ทางคลินิกจัดอบรม การเตรียมความพร้อมทางจิตใจให้แก่หญิงรับจ้างอุ้มบุญทั้งหลายว่าเด็กที่เกิดมาไม่ใช่ลูกของเรา

ธุรกิจราคาแพง

ธุรกิจอัมบูกำลังเป็นอุตสาหกรรมที่เฟื่องฟูอย่างมากในอินเดีย สมาพันธ์อุตสาหกรรมอินเดีย ซึ่งเป็นองค์กรชั้นนำทางธุรกิจประเมินว่า อุตสาหกรรมอัมบูกำลังทำรายได้ปีละกว่า 2,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 60,000 ล้านบาท เนื่องจากชาวต่างชาติจำนวนมากที่ไม่สามารถมีลูกเองได้กำลังมองหาหนทาง การเป็นพ่อและแม่ด้วยวิธีที่ถูกกฎหมายและราคาไม่แพง โดยค่าใช้จ่ายโดยรวมของการอัมบูกำลังอยู่ในอินเดียอยู่ที่ 28,000 ดอลลาร์สหรัฐหรือประมาณ 840,000 บาท ในขณะที่ประเทศอื่น ๆ ทางฝั่งตะวันตกมีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 1 ล้าน – 1.5 ล้านบาท

หญิงอัมบูก็คือโรงงานผลิตลูก ?

การที่ชาวต่างชาติยอมจ่ายเงินให้แก่คนยากจนในอินเดียเพื่อให้ได้ลูกนั้นกลับสร้างความวิตกด้านจริยธรรมเกี่ยวกับการอัมบูกำลังในอินเดีย คลินิกอัมบูกำลังในอินเดียแสดงสถิติของปีที่ผ่านมามี คลินิกทำหน้าที่ดูแลการอัมบูกำลังให้กำเนิดเด็ก 291 คน เด็กเหล่านี้กำลังใช้ชีวิตปกติเหมือนเด็กทั่วไปกับครอบครัวในประเทศแคนาดา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นอร์เวย์ และบราซิล เจ้าของคลินิกต่าง ๆ บอกว่า ทางคลินิกเอาใจใส่ต่อการดูแลหญิงอัมบูกำลังเป็นอย่างดี เพื่อที่จะทำให้ทารกมีสุขภาพแข็งแรง

เพื่ออนาคตของทั้งสองฝ่าย

ท้ายที่สุดแล้ว การอัมบูกำลังสร้างความสุขทั้งผู้ให้และผู้รับ ทาปาบอกว่า เธอต้องการเป็นแม่อัมบูกำลัง เพราะอยากได้เงินไปเข้าบัญชีเงินฝากเพื่ออนาคตของลูก ขณะเดียวกัน ยังเป็นการช่วยเหลือคู่รักที่ไม่สามารถมีลูกได้ ซึ่งเธอเองก็ภูมิใจที่สามารถเป็นผู้ให้กำเนิดทารก และเธอจะสวดภาวนาให้ทั้งครอบครัวมีความสุขตลอดไป ดังนั้นเรื่องอัมบูกำลังเป็นเรื่องผิดสิทธิมนุษยชนและจริยธรรมหรือไม่ที่สามารถจ่ายเงินให้หญิงอัมบูกำลังเพื่อให้ได้ในสิ่งที่พวกเขาต้องการ

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. 2558

ในคราวประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 11/2558 วันพฤหัสบดีที่ 19 กุมภาพันธ์ 2558 ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี ผู้เสนอ) ที่ประชุมลงมติสมควรประกาศเป็นกฎหมาย จากนั้นนำขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนที่ 38 ก/ หน้า 1/1 พฤษภาคม 2558

เด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “อัมบูกำลัง” เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคมโดยทั่วไป เพราะเป็นเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ช่วยผู้ที่มีบุตรยากให้มีบุตรได้ด้วยวิธีต่างๆ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการอัมบูกำลังทั้งหมด ได้แก่ เด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์หรือ “เด็กอัมบูกำลัง” ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งสามีและภรรยาที่ขอรับด้วยกฎหมาย ซึ่งภรรยาไม่อาจตั้งครรภที่ประสงค์จะมีบุตรโดยให้หญิงอื่นตั้งครรภแทนและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในกระบวนการนี้

ต้องมีความเข้าใจในกฎหมายเรื่องอย่างดี เพราะมีข้อกฎหมายที่มีความสำคัญกับผู้เกี่ยวข้องอย่างละเอียดที่จะต้องปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดความสงบสุขเรียบร้อยในครอบครัว

สำหรับเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีทางการแพทย์ในการบำบัดรักษาภาวะการมีบุตรยากสามารถช่วยให้ผู้ที่มีภาวะการมีบุตรยากได้โดยการใช้นวัตกรรมช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ อันมีผลทำให้บทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันในเรื่องความเป็นบิดามารดาที่ขอด้วยกฎหมายของเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ไม่สอดคล้องกับความสัมพันธ์ในทางพันธุกรรม ดังนั้นเพื่อกำหนดสถานะความเป็นบิดามารดาที่ขอด้วยกฎหมายของเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ให้เหมาะสมตลอดจนควบคุมการศึกษาวินิจฉัยทางวิทยาศาสตร์การแพทย์เกี่ยวกับตัวอ่อนและเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ให้มีการนำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง

พระราชบัญญัตินี้มีประเด็นที่น่าสนใจ จึงขอนำเสนอข้อมูลโดยสรุปดังนี้

1. คำนิยามศัพท์

คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่

“อสุจิ” หมายความว่า เซลล์สืบพันธุ์ของเพศชาย

“ไข่” หมายความว่า เซลล์สืบพันธุ์ของเพศหญิง

“การผสมเทียม” หมายความว่า การนำอสุจิเข้าไปในอวัยวะสืบพันธุ์ของหญิงเพื่อให้หญิงนั้นตั้งครรภ์ โดยไม่มีการร่วมประเวณี

“เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์” หมายความว่า กรรมวิธีใดๆ ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่นำอสุจิและไข่ออกจากร่างกายมนุษย์ เพื่อให้เกิดการตั้งครรภ์โดยไม่เป็นไปตามธรรมชาติ รวมทั้งการผสมเทียม

“ตัวอ่อน” หมายความว่า อสุจิและไข่ของมนุษย์ซึ่งรวมกันจนเกิดการปฏิสนธิไปจนถึงแปดสัปดาห์

“ทารก” หมายความว่า ตัวอ่อนของมนุษย์ที่มีอายุเกินกว่าแปดสัปดาห์ ไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกมดลูกของมนุษย์

“การตั้งครรภ์แทน” หมายความว่า การตั้งครรภ์โดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ โดยหญิงที่รับตั้งครรภ์แทนมีข้อตกลงเป็นหนังสือไว้กับสามีและภรรยาที่ขอด้วยกฎหมายก่อนตั้งครรภ์ว่าจะให้ทารกในครรภ์เป็นบุตรของสามีและภรรยาที่ขอด้วยกฎหมายนั้น

2. คณะกรรมการคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์

2.1 คณะกรรมการคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์หรือ กคทพ. (มาตรา 6) ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานกรรมการ นายแพทย์สภา เป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกรมอนามัย ผู้แทนคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ประธานราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย ประธานราชวิทยาลัยจิตแพทย์แห่งประเทศไทย ประธานราชวิทยาลัยสูตินารีแพทย์แห่งประเทศไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง เป็นต้น

2.2 “คณะกรรมการคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์” มีอำนาจหน้าที่สรุปได้ดังนี้ (มาตรา 7)

- 1) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบายคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ เสนอความเห็นในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์
- 2) พิจารณาอนุญาตเกี่ยวกับการดำเนินการให้มีการตั้งครรภ์แทนตามมาตรา 23
- 3) ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการขออนุญาตและการอนุญาตเกี่ยวกับการใช้ตัวอ่อนที่เหลือใช้จากการบำบัดรักษาภาวะการมีบุตรยากของสามีและภรรยาที่ขอด้วยกฎหมายเพื่อการศึกษาวิจัยตามมาตรา 37
- 4) ให้ความเห็นชอบในการออกประกาศของแพทยสภาเกี่ยวกับการให้บริการเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยประกาศของแพทยสภาดังกล่าวให้ใช้บังคับต่อเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

2.3 กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

ให้กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำทะเบียนหน่วยงานหรือองค์กรที่ดำเนินงานเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์และทะเบียนผู้ให้บริการ และรวบรวมข้อมูลและผลการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ (มาตรา 14)

3. การให้บริการเกี่ยวกับเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์

3.1 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมซึ่งเป็นผู้ให้บริการเกี่ยวกับเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามและต้องปฏิบัติตามมาตรฐานในการให้บริการเกี่ยวกับเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ ทั้งนี้ ตามที่แพทยสภาประกาศกำหนดโดยให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการ (มาตรา 15)

3.2 ก่อนให้บริการเกี่ยวกับเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ ผู้ให้บริการเกี่ยวกับเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์จะต้องจัดให้มีการตรวจและประเมินความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และสภาพแวดล้อมของผู้ขอรับบริการ หญิงที่รับตั้งครรภ์แทนและผู้บริจาคอสุจิหรือไข่ที่จะนำมาใช้ดำเนินการรวมทั้งการป้องกันโรคที่อาจมีผลกระทบต่อเด็กที่จะเกิดมาด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่แพทยสภาประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ (มาตรา 16)

4. เงื่อนไขในการดำเนินการให้มีการตั้งครรภ์แทน มีอะไรบ้าง

เงื่อนไขในการดำเนินการให้มีการตั้งครรภ์แทนตามมาตรา 21 มีดังนี้

1) สามีและภรรยาที่ขอด้วยกฎหมายซึ่งภริยาไม่อาจตั้งครรภ์ได้ที่ประสงค์จะมีบุตรโดยให้หญิงอื่นตั้งครรภ์แทน ต้องมีสัญชาติไทย ในกรณีที่สามีหรือภริยามีได้มีสัญชาติไทย ต้องจดทะเบียนสมรสมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

2) หญิงที่รับตั้งครรภ์แทนต้องมีไข่มุทการหรือผู้สืบสันดานของสามีหรือภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อ 1

3) หญิงที่รับตั้งครรภ์แทนต้องเป็นญาติสืบสายโลหิตของสามีหรือภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายตาม ข้อ 1 ในกรณีที่ไม่มีญาติสืบสายโลหิตของสามีหรือภริยาที่ชอบด้วยกฎหมาย ให้หญิงอื่นรับตั้งครรภ์แทนได้

4) หญิงที่รับตั้งครรภ์แทนต้องเป็นหญิงที่เคยมีบุตรมาก่อนแล้วเท่านั้น ถ้าหญิงนั้นมีสามีที่ชอบด้วยกฎหมายหรือชายที่อยู่กินฉันสามีภริยา จะต้องได้รับความยินยอมจากสามีที่ชอบด้วยกฎหมายหรือชายดังกล่าวด้วย

5. การดำเนินการให้มีการตั้งครรภ์แทนกระทำได้ที่วิธีและมีข้อห้ามอะไร

การดำเนินการให้มีการตั้งครรภ์แทนกระทำได้ 2 วิธี ดังต่อไปนี้ (มาตรา 22)

1) ใช้ตัวอ่อนที่เกิดจากอสุจิของสามีและไข่ของภรรยาที่ชอบด้วยกฎหมายที่ประสงค์จะให้มีการตั้งครรภ์

2) ใช้ตัวอ่อนที่เกิดจากอสุจิของสามีหรือไข่ของภรรยาที่ชอบด้วยกฎหมายที่ประสงค์จะให้มีการตั้งครรภ์แทนกับไข่หรืออสุจิของผู้อื่น ทั้งนี้ ห้ามใช้ไข่ของหญิงที่รับตั้งครรภ์แทน

6. การผสมเทียมมีหลักเกณฑ์อย่างไร

การผสมเทียมต้องกระทำต่อหญิงที่มีสามีที่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นไปตามมาตรฐานการให้บริการเกี่ยวกับการผสมเทียมที่แพทยสภากำหนด ส่วนการผสมเทียมโดยใช้อสุจิของผู้บริจาคต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากสามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายที่ประสงค์ให้มีการผสมเทียม (มาตรา 19-20)

7. รับจ้างตั้งครรภ์ได้หรือไม่

หญิงไม่สามารถรับจ้างตั้งครรภ์ได้ ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 24 ห้ามมิให้มีการตั้งครรภ์แทนเพื่อประโยชน์ทางการค้ารวมทั้งห้ามกระทำการเป็นคนกลางหรือนายหน้า โดยเรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อเป็นการตอบแทนในการจัดการหรือชี้ช่องให้มีการรับตั้งครรภ์แทน (มาตรา 27) และห้ามประกาศโฆษณาไขขาวให้แพร่หลายด้วยประการใดๆ เกี่ยวกับการตั้งครรภ์แทนว่ามีหญิงที่ประสงค์จะเป็นผู้รับตั้งครรภ์แทนผู้อื่น หรือมีบุคคลที่ประสงค์จะให้หญิงอื่นเป็นผู้รับตั้งครรภ์แทน (มาตรา 28)

นอกจากนี้ผู้ใดฝ่าฝืนรับจ้างตั้งครรภ์ตามมาตรา 24 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท (มาตรา 48)

8. ใครเป็นบิดาและมารดาของเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์

เด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ไม่ว่าจะเกิดจาก อสุจิ ไข่ หรือตัวอ่อนของผู้บริจาค ไม่ว่าจะกระทำโดยการให้ภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายของสามีซึ่งประสงค์จะมีบุตรเป็นผู้ตั้งครรภ์หรือให้มีการตั้งครรภ์แทนโดยหญิงอื่น ให้เด็กนั้นเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประสงค์จะมีบุตร

ประเด็นที่สำคัญคือ ชายหรือหญิงที่บริจาคอสุจิหรือไข่ซึ่งนำมาใช้ปฏิสนธิเป็นตัวอ่อนเพื่อการตั้งครรภ์ หรือผู้บริจาคตัวอ่อนและเด็กที่เกิดจากอสุจิ ไข่ หรือตัวอ่อนที่บริจาคดังกล่าว ไม่มีสิทธิและหน้าที่ระหว่างกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัวและมรดก (มาตรา 29)

- การแจ้งเกิดเด็ก

ให้สามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนมีหน้าที่แจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทนต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

ในกรณีสามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประสงค์ให้มีการตั้งครรภ์แทนถึงแก่ความตายก่อนเด็กเกิด ไม่อยู่ในประเทศไทย หรือไม่ปรากฏตัวภายหลังจากการคลอดเด็กนั้น ให้หญิงที่รับตั้งครรภ์แทนมีหน้าที่แจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทนดังกล่าว (มาตรา 32)

- ห้ามปฏิเสธการรับเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน

ห้ามมิให้สามีและภริยาที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือสามีหรือภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประสงค์จะมีบุตรโดยการตั้งครรภ์แทนปฏิเสธการรับเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน (มาตรา 33)

9. การควบคุมการดำเนินการเกี่ยวกับเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์

- ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมให้บริการเกี่ยวกับเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์รวมทั้งรับฝาก รับบริจาค ใช้ประโยชน์จากอสุจิ ไข่ หรือตัวอ่อน หรือทำให้สิ้นสภาพของตัวอ่อน (มาตรา 35)

- ห้ามมิให้ผู้ใดซื้อ เสนอขาย นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งอสุจิ ไข่ หรือตัวอ่อน (มาตรา 42)

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. 2558 เป็นกฎหมายที่คุ้มครองบุคคลที่อยู่ในกระบวนการเกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ ได้รับความเป็นธรรมทุกฝ่าย เป็นการคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามมาตรฐานของสังคม นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์อย่างต่อเนื่อง

การเป็นหญิงอุ้มบุญมีข้อดีคือ เป็นผู้เสียสละที่เปิดโอกาสให้มีเด็กเกิดขึ้นทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่น ส่วนข้อเสียคือ การตั้งครรภ์อาจยุติตามธรรมชาติเมื่อใดก็ได้หากร่างกายของหญิงอุ้มบุญไม่พร้อม ดังนั้นสุขภาพของหญิงอุ้มบุญมีส่วนสำคัญซึ่งอาจส่งผลเสียต่อสุขภาพของหญิงอุ้มบุญได้

วิวัฒนาการของโลกมีอยู่เสมอเพื่อพัฒนาสิ่งใหม่และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามต้องคำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม

.....

บรรณานุกรม

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. 2558.

(1 พฤษภาคม 2558) *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 132/ตอนที่ 38 ก หน้า1-12 สืบค้น 3 สิงหาคม 2558
จาก [http:// www.krisadika.co.th](http://www.krisadika.co.th).

วรากรณ์ สามโกเศศ . (12 สิงหาคม 2557) . *รู้จักตัว “อุ้มบุญ” ในโลก* . สืบค้น 14 สิงหาคม 2558

จาก [http:// www.bangkokbiznews.com](http://www.bangkokbiznews.com)

สถาบันพระปกเกล้า. *รายงานสรุปและวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยี
ช่วยการเจริญทางการแพทย์ พ.ศ..... (2558)* . สืบค้น 20 สิงหาคม 2558 จาก [www. Kpi2.kpi.ac.th](http://www.Kpi2.kpi.ac.th)

สนช.ไฟเขียวผ่านพ.ร.บ. อุ้มบุญ กฎเข้มป้องกัน “ฮับอุ้มบุญ” (2558). สืบค้น 20 สิงหาคม 2558 จาก

[http:// www.banmuang.co.th /news/politic/9534](http://www.banmuang.co.th/news/politic/9534)

อุ้มบุญคืออะไร? อ่านมุมมองจากผู้หญิงที่รับจ้าง “อุ้มบุญ”(2558). สืบค้น 18 สิงหาคม 2558

จาก <http://www.theasianparent.com>